

Tarwe-oogst 2007-2008 drukt graanprijs

De graanprijs staat wereldwijd onder druk. Belangrijke oorzaken hiervoor zijn de grote wereldwijde voorraad. Er ligt nog veel tarwe in pakhuizen en bij boeren in de schuur. Daarnaast wordt de malaise in de melkveehouderij als reden genoemd: veehouders verstrekken minder krachtvoer en dus tarwe.

In het afgelopen graanseizoen, dat van 1 juli 2008 tot en met 30 juni van dit jaar liep, fluctueerden de graanprijzen flink. Vlak na de oogst stegen de noteringen naar exceptionele hoogten. Op de handelsbeurs in Rotterdam verscheen een aantal weken noteringen boven 200 euro per ton op de borden. Dankzij een Europese recordopbrengst van 312 miljoen ton in 2008 zakte de prijs naar zeer lage niveaus. In februari 2009 publiceerde de Europese Commissie een oogstraming. In deze raming werd een graanopbrengstdaling verwacht van twintig miljoen ton. Uit de recente cijfers van het Productschap Akkerbouw komt de graanoogst van het afgelopen seizoen uit op 286,5 miljoen ton: ruim 25 miljoen ton minder dan een jaar

eerder. Veel akkerbouwers die vorig jaar graan via de dagprijs hebben afgezet willen dit jaar niet meer gokken en kiezen voor een graanpool, is de mening van Jos Bos van Agrifirm.

Beweeglijke markt

De graanprijs daalde vanaf de jaren tachtig jaarlijks. Die trend veranderde als gevolg van de dalende wereldvoorraad na de wereldwijde droogte in 2005. De wereldvoorraad reduceerde verder door slechte oogsten in Europa en Australië. Minder aanbod en een toenemende vraag uit onder andere China en India zorgden er vervolgens voor dat de prijzen op hogere niveaus kwamen. Op 1 juli 2008 was er een

De graanoogst begint, maar tegelijk ligt er nog volop graanoogst 2007/2008 in de pakhuisen. Gevolg is dat de prijs op dit moment nog onder druk staat.

wereldvoorraad voor negen weken. Dit jaar ligt ze volgens het Productschap Akkerbouw op elf weken.

De wereldvoorraad is één van de veroorzakers van de huidige fluctuerende graanprijs. Zo ligt bij veel telers nog tarwe van de oude oogst. „Terwijl in voorgaande jaren de meeste silo's rond eind juni, begin juli leeg waren”, vertelt Alex Blonk, voorzitter van het comité graanhandelaren. Hij vertelt dat er zelfs telers zijn die er hard over nadenken om de oude oogst in de opslag te houden en het nieuw geoogste graan direct te verkopen. „Deze voorraad bij de boeren geeft druk op de graanprijs. Drie weken geleden lagen de prijzen in de groothandel op een prijsniveau van 160 euro per ton. Bijna een maand later is dit gezakt naar een prijs tussen 138 en 140 euro per ton.”

Vooraf tarwe op voorraad

Jos Bos van Agrifirm weet dat zowel in Nederland als in andere landen overwegend tarwe bij de boeren ligt. Gerst is er amper en brouwergerst helemaal niet. Bos verwacht dat de meeste boeren de oude oogst deze weken op de markt gaan brengen om met een schone lei te kunnen starten. Het aanbod nam de afgelopen weken al toe op de markt. Dat is terug te zien in de dalende prijzen. Daarnaast zijn er altijd telers die tot op het laatste moment wachten. Of ze goed gokken is nu niet te zeggen. Bos trekt in elk geval een heldere conclusie: „Door de voorraad start het nieuwe seizoen op een lager prijsniveau.”

De termijnmarkt is volgens voorzitter Blonk van het comité graanhandelaren een andere oorzaak van de beweeglijke graanmarkt. „Een paar jaar geleden werd de grondstoffenmarkt interessant voor beleggers. Afgelopen maanden zijn er een groot aantal beleggers uitgestapt, omdat zij voldoende winst hadden gehaald. Beleggers die de inflatie zagen aankomen haalden hun deel er uit.” Gevolg van deze beleggersactie is dat de prijs een zwiep kreeg, ditmaal naar beneden. Blonk heeft het idee dat de termijnmarkt voor telers een goed instrument is, maar concludeert ook dat ze in Nederland verkeerd wordt gebruikt. „In de Verenigde Staten gebruikt elke boer de termijnmarkt. Om risico's af te dekken. Daarvoor is de termijnmarkt een prima instrument.”

Oorzaak melkveehouderij

Pieter Post, marktanalist van DCA-Markt, wijt de lage graanprijzen aan de malaise in de melkveehouderij. „Deze sector verkeert in zwaar weer. Melkveehouders proberen de kosten te drukken en kiezen er bijvoorbeeld voor om minder krachtvoer te geven. Mengvoerbrikanten merken deze wijziging in de voedselrantsen. Er wordt al gesproken over een productiedaling van vijf tot tien procent.”

Arjen Bastiaan van Agrarische Unie begrijpt dat de melkveehouders gaan bezuinigen op voerkosten. Hij vindt het wel lastig te bepa-

len hoeveel invloed dat heeft op de graanprijs. „Nu is het makkelijk: de koeien staan buiten en dan kan de mengvoerkraan strakker aangedraaid worden.” Als de koeien straks weer op stal staan, verwacht Bastiaan dat boeren misschien meer kiezen voor enkelvoudig voer. Dus ook voor graan. Rien Fieman, inkoopverantwoordelijke van CZAV, ziet dat de situatie in de melkveehouderij invloed op de graanprijs heeft, maar voegt er gelijk aan toe dat graanleveranciers niet alleen aan de voerfabrikanten leveren. „De maal- en meelindustrie is ook een afzetkanaal.”

Een medewerker van het Productschap Akkerbouw gelooft totaal niet dat de melkveehouderij een oorzaak is van de wereldwijd dalende graanprijzen. Volgens de medewerker is Nederland een kleine speler in het grote graanspel. Droogte in een groot graanland als Oekraïne heeft wel direct effect op de graanprijs. „Bij zulke berichten wordt direct gespeculeerd over de verwachte oogst in dat land. Als dat volgens de prognose een stuk lager is, zakken de noteringen wereldwijd.”

Graanpool interessant?

Agerland en Agrarische Unie hebben samen een graanpool. Bastiaan van Agrarische Unie vindt het nog te vroeg om te bepalen of telers dit jaar de afzet meer via een pool regelen of via de dagprijs. „De eerste inschrijvingen komen nu binnen”, vertelt hij. „Veel van de inschrijvers kiezen voor een bepaalde graanpool. Dit jaar kunnen onze telers uit zes graanpools kiezen.” Met de verschillende graanpools spelen Agerland en Agrarische Unie in op de al twee jaar sterk fluctuerende graanmarkt en de veranderende markten. De teler kiest zelf het afrekenmoment, dat kan

vroeg of aan het eind van het seizoen zijn.

Bos van Agrifirm merkt ook dat er dit jaar meer wordt gekozen voor een poolvorm dan voor de dagprijs. „De exacte cijfers ken ik niet, maar dit jaar zijn beide polen die reeds zijn gesloten groter dan vorig jaar. Door de lage dagprijzen, die veel lager waren dan de poolprijzen, kiezen akkerbouwers meer voor zekerheid. Of de lange pool is gestegen is nu nog niet te zeggen”, aldus Bos. Bij CZAV is de inschrijving voor de graanpool nog niet gesloten laat Fieman weten. „Wij hanteren een ander systeem. Bij ons kan je nog net voor de start van de oogst inschrijven.”

Als er voor een graanpool gekozen wordt, zijn de basispool en korte pool twee aantrekkelijke vormen. Bij deze twee vormen is de opslagperiode zeer kort, wat gunstig is voor de kosten. Bovendien krijgt de teler snel uitbetaald. Dat kan in de huidige financiële situatie een pluspunt zijn.

Oogst 2009

Over een dikke maand zal de graanoogst in Nederland starten. Het gewas staat er nu goed bij, maar een fikse regenbui kan nog steeds roet in het eten gooien. Over het verdere prijsverloop op zowel de fysieke als de termijnmarkt kan en wil niemand een uitspraak doen. Er zijn te veel factoren die de graanprijs vormen. Lagere opbrengsten door slechte weersomstandigheden bijvoorbeeld. In Roemenie en Tsjechoë is de afgelopen weken veel regen gevallen. Hierdoor zal de oogst daar lager uitvallen dan eerdere verwachtingen. In mei veerde de graanmarkt weer op door slechte berichten betreffende lagere opbrengsten in Oost-Europa. Het Productschap Akkerbouw verwacht dit graanseizoen ook veel beweging op de graanmarkt.

